Neuvoston 18 päivänä heinäkuuta 2005 vahvistama

YHTEINEN KANTA (EY) N:o 31/2005

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o …/2005 antamiseksi tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin

(2005/C 264 E/02)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ([2]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Yhteisön ympäristölainsäädännöllä pyritään myötävaikuttamaan muun muassa ympäristön laadun säilyttämiseen, suojeluun ja parantamiseen sekä ihmisten terveyden suojeluun.

(2) Kuudennessa ympäristöä koskevassa yhteisön toimintaohjelmassa ([3]) korostetaan, kuinka tärkeää on antaa riittävästi ympäristötietoa ja tarjota yleisölle tosiasiallinen mahdollisuus osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon ja lisätä siten päätöksenteon vastuullisuutta ja avoimuutta sekä yleisön tietoisuutta ja tukea tehdyille päätöksille. Kuten sen edeltäjissäkin ([4]), siinä kannustetaan lisäksi tehostamaan yhteisön ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaattamista ja soveltamista, mukaan luettuina yhteisön sääntöjen täytäntöönpano ja ryhtyminen toimenpiteisiin yhteisön lainsäädännön rikkomista vastaan.

(3) Yhteisö allekirjoitti 25 päivänä kesäkuuta 1998 Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen tiedon saatavuudesta, yleisön osallistumisesta päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuudesta ympäristöasioissa (jäljempänä ”Århusin yleissopimus”). Yhteisö hyväksyi Århusin yleissopimuksen 17 päivänä helmikuuta 2005. Yhteisön lainsäädännön säännösten tulisi olla yleissopimuksen mukaisia.

(4) Yhteisö on jo antanut joukon lainsäädäntöä, ja lainsäädäntö kehittyy ja edistää osaltaan Århusin yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Olisi säädettävä Århusin yleissopimuksen vaatimusten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin.

(5) On tarkoituksenmukaista käsitellä Århusin yleissopimuksen kolmea pilaria, eli tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon ja oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa, yhdessä säädöksessä ja antaa yhteiset säännökset tavoitteista ja määritelmistä. Tämä järkeistää lainsäädäntöä ja lisää yhteisön toimielinten ja elinten osalta toteutettujen täytäntöönpanotoimien avoimuutta.

(6) Århusin yleissopimuksen kolmessa pilarissa taatut oikeudet ovat periaatteessa voimassa ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää.

(7) Århusin yleissopimuksessa viranomaiset määritellään laajasti, ja perusajatuksena on, että luonnollisten henkilöiden ja heidän järjestöjensä oikeudet on aina otettava huomioon julkista valtaa käytettäessä. Siksi on tarpeen, että tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yhteisön toimielimet ja elimet määritellään yhtä laajasti ja toimivasti kuin yleissopimuksessa. Århusin yleissopimuksen mukaan yhteisön toimielimet ja elimet voidaan jättää yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle silloin, kun ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa. Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ([5]) mukaisesti ympäristötiedon saatavuutta koskevia säännöksiä pitäisi kuitenkin soveltaa yhteisön toimielimiin ja elimiin niiden käyttäessä lainsäädäntövaltaa.

([1]) EUVL C 117, 30.4.2004, s. 52.

([2]) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 31. maaliskuuta 2004 (EUVL C 123 E, 29.4.2004, s. 612), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 18. heinäkuuta 2005 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1600/2002/EY, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2002, kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1).

([4]) Neljäs ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma (EYVL C 328, 7.12.1987, s. 1). Viides ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma (EYVL C 138, 17.5.1993, s. 1).

([5]) EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

(8) Tämän asetuksen ympäristötiedon määritelmä kattaa kaikissa muodoissa olevat tiedot ympäristön tilasta. Tällä määritelmällä, joka on saatettu vastaamaan ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta 28 päivänä tammikuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY ([1]) mukaista määritelmää, on sama sisältö kuin Århusin yleissopimuksessa esitetyllä. "Asiakirjan" määritelmä asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 sisältää tässä asetuksessa määritellyn ympäristötiedon.

(9) Tässä asetuksessa on tarkoituksenmukaista määritellä "suunnitelmat ja ohjelmat" Århusin yleissopimuksen määräykset huomioon ottaen ja saman lähestymistavan suuntaisesti, jota noudatetaan jäsenvaltioiden nykyisten EY:n oikeuden mukaisten velvoitteiden suhteen. "Ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat" olisi määriteltävä sen perusteella, edistävätkö ne yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista tai onko niillä todennäköisesti huomattava vaikutus niiden saavuttamiseen. Kuudennessa ympäristöä koskevassa yhteisön toimintaohjelmassa vahvistetaan yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi suunnitellut toimet kymmenen vuoden ajaksi 22 päivästä heinäkuuta 2002 alkaen. Tämän jakson päätyttyä seuraava ympäristöä koskeva toimintaohjelma olisi hyväksyttävä.

(10) Kun otetaan huomioon ympäristölainsäädännön jatkuva kehittyminen, ympäristölainsäädännön määritelmässä olisi viitattava perustamissopimuksessa asetettuihin yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteisiin.

(11) Yksittäistapauksia koskevat hallintotoimet olisi voitava saattaa sisäiseen uudelleentarkasteluun, jos niillä on oikeudellisesti sitovia ja ulkoisia vaikutuksia. Myös laiminlyöntien olisi kuuluttava asetuksen soveltamisalaan, jos ympäristölainsäädännössä velvoitetaan toteuttamaan hallintotoimi. Koska yhteisön toimielinten tai elinten tuomio- tai lainsäädäntövaltaa käyttäessään toteuttamat toimet voidaan jättää soveltamisalan ulkopuolelle, sen ulkopuolelle olisi jätettävä myös muut tutkintamenettelyt, joissa yhteisön toimielin tai elin toimii perustamissopimuksen määräysten nojalla hallinnollisena uudelleentarkasteluelimenä.

(12) Århusin yleissopimuksessa edellytetään, että yleisön saatavilla on ympäristötietoa joko pyynnöstä tai siten, että yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat viranomaiset levittävät tietoa aktiivisesti. Asetusta (EY) N:o 1049/2001 sovelletaan Euroopan parlamenttiin, neuvostoon ja komissioon sekä yhteisön lainsäädännöllä perustettuihin virastoihin ja vastaaviin elimiin. Asetuksessa annetaan näiden toimielinten osalta säännökset, jotka ovat pitkälti Århusin yleissopimuksen määräysten mukaisia. On tarpeen ulottaa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltaminen kaikkiin muihin yhteisön toimielimiin ja elimiin.

(13) Niistä Århusin yleissopimuksen määräyksistä, jotka eivät sisälly kokonaan tai osittain myös asetukseen (EY) N:o 1049/2001, on erityisesti ympäristötiedon keräämisen ja levittämisen osalta tarpeen säätää erikseen.

(14) Ympäristötiedon korkealla laadulla on keskeinen vaikutus siihen, että yleisön oikeus saada ympäristötietoa toteutuu. Siksi on asianmukaista ottaa käyttöön säännöksiä, jotka velvoittavat yhteisön toimielimet ja elimet varmistamaan tämän laadun.

(15) Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädettyjä poikkeuksia olisi sovellettava tarvittavin muutoksin tässä asetuksessa tarkoitettuihin ympäristötiedon saatavuutta koskeviin pyyntöihin. Ympäristöä koskevien tietojen saannin epäämisperusteita olisi tulkittava suppeasti ottaen huomioon tietojen ilmaisemiseen liittyvä yleinen etu sekä se, liittyykö pyydetty tieto ympäristöpäästöihin. Ilmaus 'taloudelliset edut' kattaa pankkitoimintaa harjoittavien toimielinten tai elinten tekemät salassapitosopimukset.

(16) Tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön 24 päivänä syyskuuta 1998 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 2119/98/EY ([2]) on jo perustettu yhteisön laajuinen verkosto, jolla edistetään komission avulla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja koordinaatiota eräiden tartuntatautien ehkäisyn ja valvonnan tehostamiseksi. 23 päivänä syyskuuta 2002 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1786/2002/EY ([3]) on hyväksytty yhteisön kansanterveysalan toimintaohjelma, joka täydentää kansallisia järjestelmiä. Ohjelman tavoitteena on täysin Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti muun muassa parantaa kansanterveyttä edistävää tietoa ja tietämystä sekä valmiutta reagoida nopeasti ja koordinoidusti terveysuhkiin. Siksi tämän asetuksen soveltamisella ei pitäisi rajoittaa päätöksen N:o 2119/98/EY ja päätöksen N:o 1786/2002/EY soveltamista.

([1]) EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.

([2]) EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1, päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EUVL L 284, 31.10.2003, s. 1).

([3]) EYVL L 271, 9.10.2002, s. 1, päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä N:o 786/2004/EY (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 7).

(17) Århusin yleissopimuksessa edellytetään sopimuspuolten toteuttavan toimenpiteitä, jotta yleisö voisi osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Tällaisiin toimenpiteisiin on sisällyttävä kohtuulliset määräajat, jotka antavat riittävästi aikaa tiedottaa yleisölle kyseisestä ympäristöä koskevasta päätöksenteosta. Jotta yleisön osallistumisella olisi vaikutusta, sen on tapahduttava varhaisessa vaiheessa, kun kaikki vaihtoehdot ovat vielä avoinna. Kun yhteisön toimielimet ja elimet antavat yleisön osallistumista koskevia säännöksiä, niiden olisi määritettävä yleisö, joka voi osallistua.

(18) Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kohdassa määrätään oikeudesta saattaa tuomioistuimessa tai muussa menettelyssä tutkittavaksi yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaiset toimet ja laiminlyönnit, jotka ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa. Oikeuden saatavuutta koskevien säännösten olisi oltava perustamissopimuksen mukaisia. Tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista, että tämä asetus koskee ainoastaan viranomaisten toimia ja laiminlyöntejä.

(19) Riittävien ja tehokkaiden oikeussuojakeinojen varmistamiseksi, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen nojalla käytettävissä olevat oikeussuojakeinot mukaan luettuina, on aiheellista, että yhteisön toimielimelle tai elimelle, joka on toteuttanut kysymyksessä olevan hallintotoimen tai jonka väitetään laiminlyöneen hallintotoimen, annetaan mahdollisuus harkita uudelleen aiempaa päätöstään tai toteuttaa laiminlyöty toimi.

(20) Ympäristönsuojelun alalla aktiivisesti toimivilla valtioista riippumattomilla järjestöillä, jotka täyttävät tietyt edellytykset erityisesti sen varmistamiseksi, että ne ovat riippumattomia järjestöjä, joiden ensisijaisena tavoitteena on edistää ympäristönsuojelua, olisi oltava oikeus pyytää yhteisön tasolla sisäistä uudelleentarkastelua yhteisön toimielimessä tai elimessä, kun kyse on tämän toimielimen tai elimen ympäristölainsäädännön nojalla toteuttamasta toimesta taikka laiminlyönnistä ympäristölainsäädännön noudattamisessa.

(21) Jos sisäistä uudelleentarkastelua koskevat aiemmat pyynnöt eivät ole johtaneet tulokseen, asianomaisen valtioista riippumattoman järjestön olisi voitava nostaa kanne yhteisöjen tuomioistuimessa asiaa koskevien perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.

(22) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on tunnustettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa ja kuvattu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti sen 37 artiklassa,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tavoite

1. Tämän asetuksen tavoitteena on edistää tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen, jäljempänä 'Århusin yleissopimuksen', mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoa antamalla säännökset yleissopimuksen määräysten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin erityisesti:

a) takaamalla yleisölle oikeus saada yhteisön toimielinten tai elinten saamaa tai tuottamaa ja niiden hallussa olevaa ympäristötietoa ja vahvistamalla perusehdot ja -edellytykset sekä käytännön järjestelyt kyseisen oikeuden käyttämistä varten;

b) varmistamalla, että ympäristötietoa saatetaan asteittain yleisön saataville ja levitetään yleisölle, jotta mahdollistetaan tiedon mahdollisimman laaja järjestelmällinen saatavuus ja levitys. Sitä varten edistetään erityisesti tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden käyttöä, kun se on mahdollista;

c) antamalla yleisölle mahdollisuus osallistua ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun;

d) mahdollistamalla oikeuden saatavuus ympäristöasioissa yhteisön tasolla tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

2. Soveltaessaan tämän asetuksen säännöksiä yhteisön toimielimet ja elimet pyrkivät auttamaan ja opastamaan yleisöä tiedon saamiseksi, päätöksentekoon osallistumiseksi ja oikeuden saamiseksi ympäristöasioissa.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) "pyynnön esittäjällä" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pyytää ympäristötietoa;

b) ”yleisöllä” yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja tällaisten henkilöiden muodostamia yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä;

c) ”yhteisön toimielimillä tai elimillä” julkisia toimielimiä, elimiä, virastoja ja laitoksia, jotka on perustettu perustamissopimuksella tai sen nojalla, paitsi silloin kun ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa. II osaston säännöksiä sovelletaan kuitenkin yhteisön toimielimiin ja elimiin niiden käyttäessä lainsäädäntövaltaa;

d) ”ympäristötiedolla” kirjallisessa, visuaalisessa, kuultavassa, sähköisessä tai muussa aineellisessa muodossa olevaa tietoa, joka koskee:

i) ympäristön osa-alueiden, kuten ilman ja ilmakehän, veden, maaperän, maa-alueiden, maiseman ja luontokohteiden, kosteikot sekä ranta- ja merialueet mukaan luettuina, tilaa, biologista monimuotoisuutta ja sen osatekijöitä, muuntogeeniset organismit mukaan lukien, ja näiden osa-alueiden keskinäistä vuorovaikutusta;

ii) erilaisia tekijöitä, kuten aineita, energiaa, melua, säteilyä tai jätteitä, radioaktiivinen jäte mukaan lukien, päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään sekä muita ympäristöpäästöjä, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa i alakohdassa mainittuihin ympäristön osa-alueisiin;

iii) toimenpiteitä (mukaan lukien hallinnolliset toimenpiteet), kuten politiikkoja, lainsäädäntöä, suunnitelmia, ohjelmia, ympäristösopimuksia sekä toimia, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa i ja ii alakohdassa mainittuihin ympäristön osa-alueisiin ja tekijöihin, sekä toimenpiteitä ja toimia, jotka on suunniteltu suojelemaan näitä osa-alueita;

iv) ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa koskevia kertomuksia;

v) kustannus-hyöty- ja muita taloudellisia analyysejä sekä oletuksia, joita käytetään iii alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien yhteydessä; ja

vi) ihmisten terveyden ja turvallisuuden tilaa, asiaankuuluvissa tapauksissa elintarvikeketjun saastuminen mukaan lukien, sekä elinolojen, kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilaa, sikäli kuin i alakohdassa tarkoitettujen ympäristön osa-alueiden tila tai näiden osa-alueiden välityksellä mikä tahansa ii ja iii alakohdassa tarkoitettu seikka vaikuttaa tai voi vaikuttaa niihin;

e) ”ympäristöön liittyvillä suunnitelmilla ja ohjelmilla” suunnitelmia ja ohjelmia,

i) jotka ovat yhteisön toimielimen tai elimen valmistelemia ja tarvittaessa niiden hyväksymiä,

ii) jotka ovat lainsäädännöllisten, sääntelyllisten tai hallinnollisten määräysten edellyttämiä ja

iii) jotka edistävät yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttamista tai joilla on todennäköisesti huomattava vaikutus niiden saavuttamiseen, sellaisina kuin tavoitteista on säädetty kuudennessa ympäristöä koskevassa yhteisön toimintaohjelmassa tai missä tahansa myöhemmässä yleisessä ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa.

Yleisiä ympäristöä koskevia toimintaohjelmia on myös pidettävä ympäristöön liittyvinä suunnitelmina ja ohjelmina.

Määritelmä ei sisällä rahoitus-, pankkitoiminta- tai talousarviosuunnitelmia ja -ohjelmia, joissa esitetään, miten tietyt hankkeet tai toiminnot olisi rahoitettava, tai jotka liittyvät ehdotettuihin vuosittaisiin talousarvioihin, eikä yhteisön toimielimen tai elimen sisäisiä työohjelmia eikä yksinomaan pelastuspalvelua varten laadittuja hätäsuunnitelmia ja -ohjelmia.

f) ”ympäristölainsäädännöllä” yhteisön lainsäädäntöä, jolla sen oikeusperustasta riippumatta myötävaikutetaan seuraavien yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen perustamissopimuksen mukaisesti: ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen, ihmisten terveyden suojelu, luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö ja sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin;

g) ”hallintotoimella” mitä tahansa yhteisön toimielimen tai elimen ympäristölainsäädännön nojalla toteuttamaa yksittäistä toimenpidettä, jolla on oikeudellisesti sitovia ja ulkoisia vaikutuksia;

h) ”hallinnollisella laiminlyönnillä” sitä, että yhteisön toimielin tai elin on jättänyt g alakohdassa määritellyn hallintotoimen toteuttamatta.

2. Hallintotoimiin ja hallinnollisiin laiminlyönteihin eivät kuulu yhteisön toimielimen tai elimen toimenpiteet tai laiminlyönnit silloin, kun se toimii hallinnollisena uudelleentarkasteluelimenä muun muassa seuraavien artiklojen nojalla:

a) perustamissopimuksen 81, 82, 86 ja 87 artikla (kilpailusäännöt);

b) perustamissopimuksen 226 ja 228 artikla (jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevat menettelyt);

c) perustamissopimuksen 195 artikla (oikeusasiamiehen menettelyt);

d) perustamissopimuksen 280 artikla (Euroopan petostentorjuntaviraston OLAFin menettelyt).

II OSASTO

YMPÄRISTÖTIEDON SAATAVUUS

3 artikla

Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltaminen

Yhteisön toimielinten tai elinten hallussa olevan ympäristötiedon saatavuutta koskeviin pyyntöihin sovelletaan asetusta (EY) N:o 1049/2001 ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää, sekä oikeushenkilön osalta ilman sen rekisteröidyn toimipaikan tai toiminnan tosiasiallisen keskuksen sijaintiin perustuvaa syrjintää.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ilmaisulla ”toimielin” yhteisön toimielintä tai elintä.

4 artikla

Ympäristötiedon kerääminen ja levittäminen

1. Yhteisön toimielinten ja elinten on järjestettävä hallussaan oleva toimintansa kannalta olennainen ympäristötieto siten, että sitä voidaan levittää aktiivisesti ja järjestelmällisesti yleisölle erityisesti tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden avulla asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 12 artiklan mukaisesti. Niiden on saatettava tällainen ympäristötieto asteittain saataville sähköisiin tietokantoihin, jotka ovat helposti yleisön saatavilla julkisten televiestintäverkkojen välityksellä. Sitä varten niiden on syötettävä hallussaan oleva ympäristötieto tietokantoihin ja varustettava nämä tietokannat hakuohjein ja muin toiminnoin, jotka auttavat yleisöä haettavan tiedon löytämisessä.

Tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden avulla tarjottavan tiedon ei tarvitse sisältää ennen tämän asetuksen voimaantuloa kerättyjä tietoja, elleivät ne ole jo saatavilla sähköisessä muodossa.

Yhteisön toimielinten ja elinten on pyrittävä kaikin kohtuullisin keinoin siihen, että niiden hallussa oleva ympäristötieto säilytetään sellaisessa muodossa tai formaatissa, jossa se on helposti jäljennettävissä ja käytettävissä tietoverkoissa tai muissa sähköisissä välineissä.

2. Tarjottava ja levitettävä ympäristötieto on tarvittaessa ajantasaistettava. Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 12 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa lueteltujen asiakirjojen lisäksi tietokantojen tai rekisterien on sisällettävä seuraavaa:

a) ympäristöä koskevien tai siihen liittyvien kansainvälisten valtiosopimusten, sopimusten ja yleissopimusten tekstit sekä yhteisön lainsäädäntötekstit ja ympäristöön liittyvät politiikat, suunnitelmat ja ohjelmat;

b) yhteisön toimielinten tai elinten sähköisessä muodossa laatimat tai hallussaan pitämät a kohdassa tarkoitettujen välineiden täytäntöönpanon edistymistä koskevat kertomukset;

c) 4 kohdassa tarkoitetut kertomukset ympäristön tilasta;

d) tiedot tai yhteenvedot tiedoista, jotka on saatu ympäristöön vaikuttavien tai siihen todennäköisesti vaikuttavien toimien seurannasta;

e) luvat, joilla on merkittävä vaikutus ympäristöön, ja ympäristöä koskevat sopimukset, tai viittaus paikkaan, josta tällaista tietoa voidaan pyytää tai josta se on saatavissa;

f) tutkimukset ympäristövaikutuksista ja riskiarvioinnit, jotka koskevat ympäristön osa-alueita, tai viittaus paikkaan, josta tällaista tietoa voidaan pyytää tai josta se on saatavissa.

3. Yhteisön toimielimet ja elimet voivat soveltuvissa tapauksissa täyttää 1 ja 2 kohdassa esitetyt vaatimukset luomalla linkkejä sellaisille Internet-sivuille, joilta tieto on löydettävissä.

4. Komissio varmistaa, että ympäristön tilasta julkaistaan säännöllisin, enintään neljän vuoden välein selvitys, joka sisältää myös ympäristön laatua ja ympäristökuormitusta koskevia tietoja, ja että selvitystä levitetään.

5 artikla

Ympäristötiedon laatu

1. Yhteisön toimielinten ja elinten on toimivaltansa rajoissa varmistettava, että kaikki niiden kokoamat tiedot ovat ajantasaisia, täsmällisiä ja vertailukelpoisia.

2. Yhteisön toimielinten ja elinten on pyynnöstä ilmoitettava pyynnön esittäjälle, mistä voi saada tietoa, jos sellaista on saatavilla, tietojen kokoamisessa käytetyistä mittausmenetelmistä, kuten analysointi-, näytteenotto- ja näytteen esikäsittelymenetelmistä. Vaihtoehtoisesti ne voivat viitata käytettyyn standardoituun menetelmään.

6 artikla

Poikkeusten soveltaminen ympäristötiedon saatavuutta koskeviin pyyntöihin

1. Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan osalta ylivoimaisen yleisen edun, joka edellyttää ilmaisemista, katsotaan olevan kyseessä, kun pyydetyt tiedot liittyvät ympäristöpäästöihin. Muiden asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa esitettyjen poikkeusten osalta se, että pyydetyt tiedot liittyvät ympäristöpäästöihin, on erityisesti otettava huomioon arvioitaessa, onko kyseessä ylivoimainen yleinen etu, joka edellyttää ilmaisemista.

2. Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa esitettyjen poikkeusten lisäksi yhteisön toimielimet ja elimet voivat evätä ympäristötiedon luovuttamisen, jos tiedon ilmaiseminen vaikuttaisi haitallisesti tiedon kohteena olevan ympäristön, kuten harvinaisten lajien pesimispaikkojen, suojeluun.

3. Kun yhteisön toimielimen tai elimen hallussa on jostakin jäsenvaltiosta peräisin olevaa ympäristötietoa, sen on kuultava kyseistä jäsenvaltiota ja sovellettava mahdollisia asiaankuuluvia yhteisön lainsäädännön mukaisia poikkeuksia. Kyseisen toimielimen tai elimen on annettava tiedot, jos mikään poikkeus ei sovellu.

7 artikla

Sellaista ympäristötietoa koskevat pyynnöt, joka ei ole yhteisön toimielimen tai elimen hallussa

Jos yhteisön toimielin tai elin vastaanottaa ympäristötiedon saatavuutta koskevan pyynnön ja mainittu tieto ei ole kyseisen yhteisön toimielimen tai elimen hallussa, sen on mahdollisimman nopeasti ilmoitettava pyynnön esittäjälle yhteisön sen toimielimen tai elimen taikka sen direktiivissä 2003/4/EY tarkoitetun viranomaisen nimi, jolta toimielimen tai elimen käsityksen mukaan voi pyytää haluttua tietoa, tai toimitettava pyyntö kyseeseen tulevalle yhteisön toimielimelle tai elimelle taikka viranomaiselle ja ilmoitettava siitä pyynnön esittäjälle.

8 artikla

Yhteistyö

Kun ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuu välitön uhka, joko ihmisen toiminnasta tai luonnollisista syistä johtuva, yhteisön toimielinten ja elinten on direktiivissä 2003/4/EY tarkoitettujen viranomaisten pyynnöstä tehtävä yhteistyötä näiden viranomaisten kanssa ja autettava niitä, jotta nämä voisivat levittää välittömästi ja viipymättä yleisölle, johon uhka saattaa kohdistua, kaiken ympäristötiedon, jonka avulla yleisö voi ryhtyä toimiin uhasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, siltä osin kuin tällainen tieto on yhteisön toimielinten ja elinten ja/tai mainittujen viranomaisten hallussa tai niiden puolesta toisen hallussa.

Ensimmäistä alakohtaa sovelletaan rajoittamatta minkään yhteisön lainsäädännössä ja erityisesti päätöksessä N:o 2119/98/EY ja päätöksessä N:o 1786/2002/EY asetetun erityisen velvollisuuden soveltamista.

III OSASTO

YLEISÖN OSALLISTUMINEN YMPÄRISTÖÖN LIITTYVIEN SUUNNITELMIEN JA OHJELMIEN VALMISTELUUN

9 artikla

1. Yhteisön toimielinten ja elinten on huolehdittava asianmukaisin käytännön ja/tai muin toimenpitein siitä, että yleisö voi varhaisessa vaiheessa ja tosiasiallisesti osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien tai ohjelmien valmisteluun, muuttamiseen tai tarkistamiseen, kun kaikki vaihtoehdot ovat vielä avoinna. Erityisesti tapauksissa, joissa komissio valmistelee sellaista ehdotusta ympäristöön liittyväksi suunnitelmaksi tai ohjelmaksi, joka annetaan yhteisön muiden toimielinten tai elinten päätettäväksi, komission on annettava yleisölle mahdollisuus osallistua kyseisen ehdotuksen valmisteluvaiheessa.

2. Yhteisön toimielinten ja elinten on määritettävä yleisö, johon 1 kohdassa tarkoitetunlainen ympäristöön liittyvä suunnitelma tai ohjelma vaikuttaa tai saattaa vaikuttaa tai jonka etua se koskee, ottaen huomioon tämän asetuksen tavoitteet.

3. Yhteisön toimielinten ja elinten on huolehdittava siitä, että 2 kohdassa tarkoitettu yleisö saa tietoa joko julkisilla ilmoituksilla tai muulla asianmukaisella tavalla, kuten sähköisten viestinten välityksellä, kun sellaisia on käytettävissä:

a) ehdotusluonnoksesta, kun sellainen on käytettävissä;

b) valmisteilla olevaan suunnitelmaan tai ohjelmaan liittyvästä ympäristötiedosta tai -arvioinnista, kun sellainen on käytettävissä; ja

c) osallistumisen käytännön järjestelyistä, kuten:

   i) hallinnollisesta yksiköstä, josta asiaa koskevaa tietoa voi saada,

   ii) hallinnollisesta yksiköstä, jolle huomautukset, mielipiteet tai kysymykset voidaan esittää, ja

   iii) kohtuullisista määräajoista, niin että yleisöllä on riittävästi aikaa saada tietoa sekä valmistautua ja tosiasiallisesti osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

4. Huomautusten vastaanottamiselle on asetettava vähintään neljän viikon määräaika. Kun järjestetään kokouksia tai kuulemisia, on niistä tiedotettava vähintään neljä viikkoa etukäteen. Määräaikoja voidaan lyhentää kiireellisissä tapauksissa tai jos yleisöllä on jo ollut mahdollisuus esittää kyseistä suunnitelmaa tai ohjelmaa koskevia huomautuksia.

IV OSASTO

SISÄINEN UUDELLEENTARKASTELU JA OIKEUDEN SAATAVUUS

10 artikla

Hallintotoimien sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö

1. Jokainen valtioista riippumaton järjestö, joka täyttää 11 artiklassa esitetyt edellytykset, on oikeutettu pyytämään sisäistä uudelleentarkastelua siltä yhteisön toimielimeltä tai elimeltä, joka on toteuttanut ympäristölainsäädännön nojalla hallintotoimen, tai väitetyn hallinnollisen laiminlyönnin osalta siltä toimielimeltä tai elimeltä, jonka olisi pitänyt toteuttaa tällainen toimi.

Tällainen pyyntö on tehtävä kirjallisesti neljän viikon kuluessa hallintotoimen hyväksymisestä, siitä ilmoittamisesta tai sen julkaisemisesta, sen mukaan, mikä näistä on tehty viimeksi, tai väitetyn laiminlyönnin osalta neljän viikon kuluessa ajankohdasta, jolloin hallintotoimi olisi pitänyt tehdä. Pyynnössä on esitettävä perusteet uudelleentarkastelulle.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön toimielimen ja elimen on käsiteltävä kaikki tällaiset pyynnöt, jolleivät ne ole selvästi perusteettomia. Sen on ilmoitettava perustelunsa kirjallisessa vastauksessa mahdollisimman pian ja viimeistään kahdentoista viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta.

3. Jos yhteisön toimielin tai elin ei kohtuullisista yrityksistä huolimatta kykene toimimaan 2 kohdan mukaisesti, sen on ilmoitettava pyynnön tehneelle valtioista riippumattomalle järjestölle mahdollisimman pian ja viimeistään kyseisessä kohdassa mainitussa määräajassa, minkä vuoksi se on jättänyt toimimatta ja milloin se aikoo toimia.

Joka tapauksessa yhteisön toimielimen tai elimen on toimittava kahdeksantoista viikon kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

11 artikla

Puhevallan edellytykset yhteisön tasolla

1. Valtioista riippumattomalla järjestöllä on oikeus pyytää 10 artiklan mukaista sisäistä uudelleentarkastelua edellyttäen, että:

a) se on riippumaton voittoa tavoittelematon oikeushenkilö jonkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön tai käytännön nojalla;

b) sen ensisijaisena ilmoitettuna tavoitteena on edistää ympäristönsuojelua ympäristölainsäädännön puitteissa;

c) se on ollut olemassa yli kahden vuoden ajan ja se pyrkii aktiivisesti b alakohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen;

d) sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön aihe kuuluu sen tavoitteen ja toimialan piiriin.

2. Komissio antaa säännökset, jotka ovat tarpeen 1 kohdassa mainittujen perusteiden avoimen ja johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi.

12 artikla

Kanne Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa

1. Sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön 10 artiklan nojalla tehnyt valtioista riippumaton järjestö voi nostaa kanteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti.

2. Jos yhteisön toimielin tai elin jättää toimimatta 10 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti, valtioista riippumaton järjestö voi nostaa kanteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti.

V OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

13 artikla

Täytäntöönpanotoimenpiteet

Yhteisön toimielinten ja elinten on tarvittaessa mukautettava työjärjestyksensä tämän asetuksen säännöksiin. Näiden mukautusten on tultava voimaan … (*).

14 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan … (**) alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä …

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
…

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
…

(*) …
(**) …

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

Komissio hyväksyi 28 päivänä lokakuuta 2003 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin.

Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa ensimmäisessä käsittelyssä 29 päivänä maaliskuuta — 1 päivänä huhtikuuta 2004 pidetyssä istunnossaan.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 29 päivänä huhtikuuta 2004. ([1])

Neuvosto vahvisti yhteisen kantansa 18 päivänä heinäkuuta 2005.

II TAVOITE

Asetusehdotuksen tarkoituksena on soveltaa Århusin yleissopimuksen periaatteita yhteisön toimielimiin ja elimiin asettamalla tiettyjä vaatimuksia tiedon saatavuudelle, yleisön osallistumiselle päätöksentekoon ja oikeuden saatavuudelle ympäristöasioissa yhteisön tasolla. Asetusehdotuksella edistetään täten EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan 1 kohdan mukaisten yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi asetusehdotuksen antaminen osoittaisi maailmalle, että Euroopan yhteisö kantaa määrätietoisesti vastuunsa ympäristöasioissa.

III YHTEISEN KANNAN ANALYYSI

1. Yleistä

Yhteiseen kantaan sisältyy joitakin Euroopan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä tekemiä tarkistuksia joko sananmukaisesti, osittain tai periaatteellisesti. Erityisesti menettelyjä koskevia vaatimuksia, jotka yhteisön toimielinten ja elinten on täytettävä tiedon saatavuuden ja yleisön päätöksentekoon osallistumisen osalta, on selvennetty ja parannettu. Oikeuden saatavuuden osalta edellytyksiä oikeutukseen pyytää sisäistä uudelleentarkastelua on yksinkertaistettu. Oikeutettujen yksikköjen (nyt määritelty valtioista riippumattomiksi järjestöiksi, jotka täyttävät asianmukaiset perusteet) ei enää sinänsä tarvitse toimia yhteisön tasolla, mutta pyyntöjen tulee kohdistua yhteisöön liittyviin kysymyksiin eli niiden tulee olla johdonmukaisia 2 artiklan f alakohdassa olevan ympäristölainsäädännön määritelmän kanssa.

Muita tarkistuksia ei yhteiseen kantaan ole otettu, koska neuvosto katsoi, että useat niistä eivät olleet tarpeellisia eivätkä/tai toivottavia tai koska komission alkuperäisestä ehdotuksesta oli poistettu säännöksiä tai niiden sanamuotoa oli muutettu perusteellisesti.

Yhteisessä kannassa on muitakin kuin Euroopan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä antamaan lausuntoon sisältyviä muutoksia. Siihen on tehty sanamuodon muutoksia tekstin selventämiseksi tai asetuksen johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

2. Erityistä

Erityisesti neuvosto päätti seuraavaa:

— **tarkistuksia 39, 40 ja 41** ei hyväksytty, koska kestävä kehitys ei kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan, eikä se ole ympäristöpolitiikan tavoitteiden osalta EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan mukainen,

([1]) EUVL C 117, 30.4.2004, s. 52.

— **tarkistus 1** sisältyy johdanto-osan 7 kappaleen sanamuotoon,

— **tarkistus 56** olisi saattanut aiheuttaa poikkeuksia koskevien järjestelyjen päällekkäisyyttä: asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädetään riittävät puitteet yleissopimuksen noudattamisen varmistamiselle,

— **tarkistukset 3, 7 ja 10** ylittävät Århusin yleissopimuksen vaatimukset, joten niitä ei tarvittu noudattamisen varmistamiseen,

— **tarkistuksella 5** ei ole yhteyttä mihinkään asetuksen erityiseen säännökseen; ongelma menettelyjen järkeistämisestä on selvitetty erityisesti yhteisen kannan 10–12 artiklassa,

— **tarkistukset 8 ja 44** eivät enää ole asianmukaisia, koska ”oikeutetun yksikön” käsite on poistettu tekstistä,

— **tarkistusta 9** ei hyväksytty, koska yhteisessä kannassa oleva ”ympäristötietojen” määritelmä on otettu ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetusta direktiivistä 2003/4/EY,

— **tarkistus 16** ylittää direktiivin 2003/4/EY säännökset tiedon levittämisestä ja olisi saattanut aiheuttaa tarpeettomia hallinnollisia rasitteita,

— **tarkistuksissa 17 ja 19** toistetaan asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 jo selvennettyjä säännöksiä**,**

— **tarkistukset 21, 22 ja 23** vaikuttivat liian ohjailevilta: toimielinten ja elinten pitäisi voida päättää asetuksessa säädettyjen yleisten periaatteiden pohjalta, miten ne haluavat ottaa huomioon yleisön osallistumista koskevat tulokset,

— **tarkistusta 25** ei voitu hyväksyä, koska se olisi saattanut huomattavasti hidastaa menettelyjä,

— **tarkistuksia 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 ja 53** ei voitu hyväksyä, koska Århusin yleissopimuksessa osapuolet voivat määritellä oikeuden saatavuutta koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Yhteisessä kannassa ensinnäkin rajoitetaan ”oikeutetun yksikön” käsite tietyt edellytykset täyttäviin valtiosta riippumattomiin järjestöihin, mutta sen lisäksi siinä pysyttäydytään tarkasti EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan 4 kohdan ja 232 artiklan 3 kohdan määräyksissä, jotka ovat riittäviä noudattamisen varmistamiseen,

— **tarkistus 51** oli tarpeeton, koska EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan määräykset oikeusasiamiehelle esitettyjä valituksia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä riittävät varmistamaan yleissopimuksen noudattamisen, eikä niihin pitäisi sen vuoksi puuttua,

— **tarkistukset 33, 35 ja 58** hyväksyttiin osittain. Viittausta kestävään kehitykseen pidettiin kuitenkin tässä yhteydessä ympäristölainsäädännön kannalta asiattomana, kuten edellä tarkistuksien 39, 40 ja 41 yhteydessä jo selvitettiin. Lisäksi yhteisessä kannassa varmistetaan, että pyynnön esittämisen edellytyksillä (nyt 11 artikla) vältetään oikeudelliset epäselvyydet,

— **tarkistus 36** on menettänyt merkityksensä, koska vastaava artikla poistettiin (alkuperäisen ehdotuksen 13 artikla) ja entisen 12 artiklan (nyt 11 artikla) sanamuotoa muutettiin,

— **tarkistukset 37 ja 38** hylättiin, koska kaikkien yhteisön toimielinten ja elinten ei tarvitse automaattisesti mukauttaa työjärjestyksiään. Jos tarve ilmenee, niille annetaan siihen sekä uuden asetuksen soveltamiseen riittävästi aikaa.

IV **PÄÄTTEEKSI**

Neuvosto katsoo, että yhteinen kanta on tasapainoinen toimenpidekokonaisuus, joka edistää osaltaan EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan 1 kohdassa esitettyjen yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista ja varmistaa samalla Århusin yleissopimuksen vaatimusten noudattamisen ja johdonmukaisuuden asiaankuuluvan voimassa olevan lainsäädännön ja erityisesti asetuksen (EY) N:o 1049/2001 kanssa, eikä se aiheuta aiheettomia kustannuksia.

Neuvosto toivoo rakentavaa keskustelua Euroopan parlamentin kanssa, jotta asetus voitaisiin antaa pikaisesti.